

СТАРОДАВНЄ МІСТО ХЕРСОНЕС ТАВРІЙСЬКИЙ ТА ЙОГО ХОРА

Пам'ятка розташовується у м. Севастополі на території Кримського півострова. Вона складається з двох основних частин: 1) херсонеського городища – залишків античного міста Херсонеса Таврійського, заснованого наприкінці V ст. до н. е. за часів колонізації греками-дорійцями на узбережжі Чорного моря, і 2) гераклейської хори – сільськогосподарської округи Херсонеса, розмежованої херсонеситами на окремі ділянки в IV ст. до н. е.

Херсонеське городище є єдиним в Північному Причорномор'ї цілісно збереженим зразком залишків стародавнього міста, яке було важливим політичним і економічним центром регіону в часи грецької колонізації, а також в періоди становлення і занепаду Римської і Візантійської імперій з V ст. до н. е. по XIV ст. н. е. Після знелюднення міста в XV ст. н. е. його територія не була заселена, тому тут цілісно збереглися залишки міського планування, фортифікаційних, житлових, господарських та культових споруд.

Збережені ділянки хори Херсонеса Таврійського являють собою фрагменти системно організованої в IV ст. до н. е. сільськогосподарської округи міста, розмежованої в межах 10000 га на більш ніж 400 ділянок однакової площі. При цьому, панування сільськогосподарської хори було здійснене за зразком планування міської території Херсонесу.

Принципи розподілу територій міста та хори між громадянами Херсонесу є унікальним відображенням демократичних цінностей давньогрецького суспільства, втілених в його пам'ятках. Крім того, Херсонес Таврійський був важливим політичним, економічним і культурним центром Північного Причорномор'я, відіграв вирішальну роль в розповсюдженні християнства в Південно-Східній Європі, зокрема на території Стародавньої Русі.

Видатна універсальна цінність.

В античному і середньовічному світі Херсонес Таврійський як давньогрецька колонія і форпост Римської та Візантійської імперій був найбільш далекою точкою, де стикалися цивілізації Середземномор'я і «варварське» населення Південно-Східної Європи. Знаходячись на пересіченні стародавніх торговельних шляхів, місто зазнавало постійного впливу різноманітних культур південного заходу, півночі та сходу. Мешканці Херсонеса і його хори протягом 2000 років впливали на культуру мешканців суміжних територій, зігравши вирішальну роль в еллінізації скіфів і сарматів, християнізації готів, алан і східних слов'ян. В свою чергу, проникнення варварських звичаїв в повсякденне життя херсонеситів призвело до створення унікального синкретичного культу Діви-Партенос в їх античному пантеоні.

Сільськогосподарський ландшафт херсонеської хори на Гераклеїському півострові, що сформувався в IV–III ст. до н. е., орієнтований переважно на вирощування винограду, є видатним зразком системи розподілу земель античного поліса, здійсненої в комплексі з міським плануванням за аналогічною «системою Гіподама».

В той же час хора Херсонеса Таврійського є винятковим свідченням стародавніх технологій в галузі обробки землі, а також повсякденного життя її мешканців, що втілювалося в численних залишках межових і плантажних стін, транспортних магістралей, водопроводів, житлових садиб і оборонних комплексів. Хора Херсонеса Таврійського свідчить про міжчасову і міжкультурну спадковість у використанні та розвитку культурного ландшафту з IV ст. до н. е. до XIV ст. н.е.